

dene for at sætte dem i Stand til at hjælpe de Kommuner, der ere overbebyrdede med Skolevæsensudgifter, nemlig § 6, er jeg glad ved, men jeg tror, vi maa forhøje den der nævnte Sum ret betydeligt. Naar vi skulle lægge den Byrde paa alle Kommuner uden videre, at de maa forhøje Grundlønnen med 25 pCt. gennemsnitlig, vil det blive for haardt for mange vidtstrakte, tyndtbefolkede, forholdsvis fattige Kommuner i Midtjylland. Det bliver næsten en Brutalitæt at gøre det uden at tage rigeligt Hensyn til, at de maa have Hjælp gennem Skolefondene. Jeg vilde ønske, denne Sum blev sat op til 200,000 Kr. eller maaske mere og uddelt overvejende efter Hensynet til Kommunernes Skoleudgifter.

Jeg fristes til at nævne et Eksempel fra min egen Kommune. Vi have i det sidste Femaar bygget 8 ny Skoler og ansat en Mængde ny Lærerkrafter, dels Lærere, dels Lærerinder, uden at Kommunen egentlig var tvungen dertil for Børnetallets Skyld, men fordi Kommunen er fremskridtsvenlig, med en oplyst Befolkning, der vil have 4-Klassedeling i sin Skole. Vi maatte derfor omkalfatre hele Skolevæsenet, men det har kostet urimelige Summer. Det er derved blevet en saa bebyrdet Kommune, og Befolkningen er saa jævnt stillet, at det vil være Uret at forhøje dens Skoleudgifter med indtil en Fjerdedel af det, den har baaret. Det er smaa Gaardmænd, der selv passe deres Gaard og gøre Arbejdet selv, det er store Husmænd, Boelsmænd, som man kalder dem, siddende i jævne Kaar, ihærdigt arbejdende, passende nøje paa, vendende Skillingen to Gange. De trænge til at faa Støtte i deres Bestræbelser for at højne deres Skolevæsen. Der gælder for Resten for hele Midtjylland noget lignende, men jeg kender selvfølgelig Forholdene bedst hjemme. De vidtstrakte Sogne, som skulle have ordentlig Skolegang, ordentlig Klasseinddeling, ere nødte til at koste saare meget i Forhold til de smaa, tætbebyggede, frugtbare Sogne og i Forhold til Byerne, som kunne koncentrere og drive Stordrift. Det er jo langt billigere. Jo mere Driften udstykses, desto kostbarere er den, men ikke derfor ringere.

Af andre Enkeltheder skal jeg nævne, at Lærerinderne paa Landet, synes jeg, blive for ringe stillede i Forhold til deres Kolleger i Byerne. De skulle begynde med en Begyndelsesløn af 700 Kr., medens de i Byerne begynde med det dobbelte. Man faar ingen dygtige og flinke Lærerinder

paa Landet med de Lønningsbestemmelser. Enhver, der kan kile sig ind i en By, vil foretrække det, naar de der faa den dobbelte Løn.

Andenlærerne, synes jeg ogsaa, blive stiftmoderlig behandlede. De faa efter den gældende Lov fuldt Statstillæg, det ville de ikke faa efter den ny Lov, der kun giver dem 800 Kr., medens Første- og Enelærerne faa 1,000 Kr. Men ogsaa det kan jo overvejes, det spiller en meget ringe økonomisk Rolle for Statskassen, idet der er meget faa Andenlærere, der blive saa længe i deres Embeder. Der er dog enkelte, der hænge fast — i god Forstand —, og de skulde gerne have fuldt Tillæg, synes jeg, naar de have været Lærere i 15 til 20 Aar.

Jeg skal endnu blot gøre nogle Bemærkninger om to Ting, som ligge noget fjernt fra Forslaget, nemlig København og den fri Skole eller Privatskolen. Københavns Skolevæsen ligger udenfor vor Skolelov og berøres for saa vidt ikke af den uover det, at Københavns Kommune faar sit Tilskud. Den fik Tilskud allerede i 1899 og har siden faaet det lidt forhøjet, og nu forhøjes det i § 7 til 350,000 Kr. Det er en Forhøjelse af 160,000 Kr. Jeg misunder ikke København denne Forhøjelse, det er vist ikke for meget, og jeg vilde ønske, at københavnske Lærere kom til at nyde rigtig godt af dette forøgede Tilskud. De københavnske Lærere ere ikke helt ovenud begejstrede over den Velvillie, de møde i Københavns Kommunalbestyrelse. De knurre stærkt. De sige: Vore Andragender blive henlagte, det er en finere Form for Afslag. De have søgt om Tillæg i Fjor og for nogle Aar siden. De klage bl. a. over, at af de 170,000 Kr., som Kommunen fik i 1899, og som man ventede vilde være blevne anvendte til Lønningsforbedringer, gik Hovedparten Lærernes Næse forbi. Det staar i deres Blad. Der er kun anvendt 60,000 Kr. eller saadant noget til Lønningsforbedring. Københavns Kommune stiller sig lidt fornemt overfor Landets Lærere i det hele. Naar en Lærer flytter fra en Provinsby eller en Landsby til København, stryger man hans Anciennetæt. At en Mand har virket i en Skole ude i Landet og maaske har virket meget tilfredsstillende og kommer med de smukkeste Papirer, tages der ikke Hensyn til herinde, han maa begynde forfra, enten han saa kommer fra en Købstad eller fra Landet. Der er Lærere herinde, som have haft 14—15—16 Aars Ansættelse „i Provinsen“, som man siger